

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masekhet megilat ta'anit

Avraham Segal <mi-Kraḳo>
<אקארקמ> ל"גס ץרפ מהרבא ןב ל"גס ףסוי ןב יולה מהרבא

Amsterdam, 419 [1658/1659]

העשת קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10315

טובה ימים כ"ל: ז ומה ראו להדליק את הכרות וכו' ע"כ נריך לדחוק לומר דאין מקשה כפשוטה ומה ראו עתה טעם על תקנת חכמים דהא כבר אמרנו משום הכס הגדול שנטשה בכך טעם אלא הכי קא קשי ליה ומה ראו להדליק את הכרות ר"ל דאותו זמן שנטשה הכס בכך טעם השמן היה טהור והס היו טמאי מתים מחמת חללי קרב א"כ כשהדליקו הכרות של מוכרה היו מטמאים את השמן הטהור לכן מתרץ ספיר אלא בימי מלכות יון בני קשמוכאי ככנסו וטבע ספודים של ברזל מקוכים בעץ ובהם הדליקו את הכרות ר"ל כיון שהם מקופים בעץ א"כ הם פשוט כלי עץ ופשוטי כלי עץ אינו מטמא ובהם הדליקו את הכרות ועיין בלבוש א"ס הוא ע"ה"ך בענין זה בענין הדלקת המכורה באותו זמן לכן אמר כאן ומפוס בעץ וכו' וק"ל:

בצוה נר מנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל כפס ונפש והמהדרין מן המהדרין וכו' שם הוא בגמ' פרק במה מדליקין וכתב ה"ה ז"ל לסיכורי הרמב"ם ז"ל משמע דמהדרין מן המהדרין עבדי כמו הדור ראשון דהיינו נר לכל אחד ואחד אם היו אכסי הני' עשרה כליל ראשון מדליק עשרה נרות וכליל ב' עשרים נרות וכליל שלישי שלשים אכל התוספות כתבו נראה לומר דב"ט וכו' לא קאי לא אכר איש וביתו שיש יותר הדור דאיכא היכירא כשמוכקי והולך או מקמר כנגד ימים הככנסים או היוצאים אכל אם יעשה נר לכל אחד אפילו יוכיף ליכא היכירא שיש לומר שכך יש בני הדם גבית עכ"ל והב"י ז"ל מאריך שם וכתבו נראה וכו' הטעם שכהנו להדליק כלילה הראשונה נר אחד ומוסיף והולך בכל לילה עד שבאחרונה הס' ואפילו בני בית הרבה אינם עושים יותר

אוהל מועד לא תצאו שבע ימים וכו' ואומר ויהי הקריב ביום הראשון אח קרבנו וכו' ובשביעי הקריב אפרים וכן כצינו בהנוכה שעשה שלמה שלא עשה אלא שבעת ימים שנא כי חנוכה המנוכה עשו שבעת ימים והחנן שבעת ימים וכה ראו לעשות חנוכה זו ח' ימים אלא בימי מלכות יון נכנסו בית השמונאי להיכל ובנו את החנוכה ושרדו בשיד ותקנו בו כלי שררה והיו כהתקנים בו שמונה ימים: ז ומה ראו להדליק את הנרות אלא בימי מלכות יון שנכנסו בני השמונאי להיכל שבעה שפודים של ברזל בידם והפוס בעץ והדליקו בדם את הנרות: ומה ראו לגבור ברכות את ההלל אלא שכל השועה והשועה שחק"נה עושה ד"ר ל"ישראל היו כקדימין לפניו בהלל בשירה ובשנה ובהודאה בענין שנא' ויענו בהלל ובהודות לה' כי טוב וגו':

נר חנוכה איש וביהו והמהדרין נר לכל נפש ונפש הכהדרין בית שמאי ואמרי' יום ראשון מדליק שמנה ככאן ואילך פ"הח והולך ובית הלל אומר יום ראשון מדליק א' ככאן ואילך מוכיף והולך: שני זקנים היו בצידון אחד עושה כדברי ב' שואחד עושה כדברי ב' זה נוחן טעם לדבריו וזה נוחן טעם לדבריו זה אומר בפרי החג (מתמטטין והולכים בקרבנות דט' פנחס) וזה אומר מעלין בקדש ואין מורידין: בצוה הדלקתה משתשקע החמה עד שהכלה רגל מן השוק ובצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ואם היה דר בעליה מניחה בהלן הכמוכה לרשות הרבים ואם סתירה כן הלצים מניחה על פתח ביתו מבפנים: ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ור"י:

מליק פרק השעה

קאי על המהדרין הראשון אלא על נר איש וביתו וא"כ ה"לל והמהדרין ב"ש אומרים וכו' ואע"פ שיטובל לומר דאם הוא מדליק בסילוק הלילות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה א"כ כזה הוא טובה נמורה ג"כ להדליק דווקא נר איש וביתו כדי להיות היכר וא' כמזה נעשה והמהדרין מן המהדרין ודו"ק אע"פ כ' המשמע' הלשון אינו כן אלא כמשמעות הרמב"ם ז"ל שקאי ב"ט וכו' על המהדרין הראשון ועל זה נוסף הלשון לומר והמהדרין מן המהדרין לכן אכתבו כוה"גין כדעת הרמב"ם ז"ל ככ"ל וה"ו אמר שם על כלונתא דב"ט וכו' טעמא דב"ט כנגד כרי התנ' א"כ כנגד ימים הנכנסים וטעמא דב"ט כנגד ימים היוצאים א"כ משום מעלין בקדש ולא מורידין: וכו' דנלאו הכי יש לכל אחד טעמו שנימוקו כזה דכבר אמרנו ב"ט ז"ל שמקשה למה אכתבו עושים ס' ימים מנוכה הא לא היה הכנס רק ז' ימים דכיון דשמן

שלימין המלכה כמו שאמר אחר כך אמרו אשה טובה היתה ליכאי המלך שקאי על הסנהדרין:

הגלמירים והושיבו במקומו אמר להם אין פותחין בסנהדרין של שבעים ואחר וכך היה עושין בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם א וישבה סנהדרין של ישראל על דעתה (ס"א על דעתו) ובאותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישבה סנהדרין של ישראל עשאוהו יום טוב:

סליק פרק עשר

פירוש של מהרא"ה מסכת מגילת תענית הידושי של מהרא"ה

א בשנים ששנט פי בשני פנימוס ששנט הוא י"ט: שבראשון מת הורודוס כרך לנז' שכי הורודוס היו דלמעל' פרק ט' אחר ששבעה בכסליו עת הורודוס וכן הוא מוכח דלמעלה אחר הורודוס שנתא פכמים וכתוב בזכרון רומי מהורודוס היה אהב את הפכמי' ב"ש וכו"ה וכן פכמים אחרים אך מודת רעות אחרות היה בו וכאן לא כתב הורודוס טובא את הפכמים אם כן ע"כ מוכח מזה דשני הורודוס' היו: ב ידעו על הבתים פי' שלא יסיה להם שנתה על טיראז מפלתי ויסיה להם נער על איתת רבותם: ג רבך נפלנו' התיך אותם הוקנים פי' התיך אונתו הנזירה שגזר עליך להמית הוקנים ונזכרון רומי כתב י קודם מותו אמר לו אשתו אל מי אשא עיני אחרך ואתה עשית רעות הרבה לפרושים וכל יושבי הארץ אהבנים אותם וכוונתם מנהגם ונחמתיים קבלתם ואם רצו להקנס ממני ונכניך הקטני' כל יושבי הארץ יעוררו ויאמרו לה הולך לא תבכי ולא תכודי ואני איענך ענה אם תשעשי לעצתי תכלת ותתלכי את ונכניך בכל אשר תאזה כפשיך אתי סגני מת ואיש בעולם אל ידע בנותי ואמרי לי

פרק אחר עשר

כל הכתוב בחגילה וכו' נגמרא שם התענית קח מפלגי נפסיקת הלכה דב פוסק הלכה כר' יוסי וישנוול פוסק הלכה כר' מאיר ונס ר' זמן פוסק הלכה כר' יוסי בדלא להתעכאה דאמר דאכור יוס' שלפניו ושלאחריו הוא מותר אבל בדלא למוסד הלכה כר' מאיר דאמר שאכור יוס' שלפניו ולא יוס' שלאחריו י וא"כ נראה כזה מותר ככון לפסוק הלכה כרב משו' דספר ר' יוסמן כוותיה נגד אחד אף דפסק כר' מאיר נבי דלא למספד מ"י ק"ל הלכתא כרב באיסורי ולא כשמואל ונס פשיטא לבי הווסקנה דיוסיק. שאמר הלכה כרשב"ג דדיוק הלכות של כהן כהן דקן עמין אכורים אבל לפכיהם ולאחריהם מותרין וא"כ פוסק הלכה דלא כר' יוסי ודלא כר' מאיר אך יש להסתפק בדין זה דלא למספד אם הלכה כרב דאמר שאכור לפניו ולאחריו או הלכה כר' דאמר שנותר יוס' שלאחריו אבל לפי הסוגי' הלכה כר' אפילו נגד רב ועיין בירושלמי שמעון בר נח את' אתא עובדא קומי ר' יוסמן נהורי כר' יוסי וסיה ר' לעוד מעטער אחר שבקין סתמא ועבדין כיסודים אשכח וכו' ויוסיק שם דאפילו אחרים שנו מחלוקות ור' שנה סתם הלכה כסתם אבל בכחן דיש מחלוקת אבל סתם אין הלכה כסתם ועיין שם בלשוננו והכוסקים אל לא מייירו כזה מידי דהם פסקו הלכה שנמלה מגילת תענית לפכיהם ולאחריהם

שבט א בשנים בשכמי' יוס' טוב דלא למספד ולמה שינו זה מזה לא שבראשון סת הורודוס וכו' (ס"א וכוה) מת ינאי המלך ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקין מן העולם: אמרו כשחלה ינאי המלך שלח וחפש שבעים זקנים מוקני ישראל נטלן וחבשן בבית האסורין אמרו לו לשר בית האסורין אם מתי הרוג את הזקנים הללו ועד שישראל שחיים לו כ ידעו על רבותם אמרו אשת טובה היתה לו לינאי המלך ושלמינין שמה וכשמת סלקה טבעתו מעל ידו ושלחה לבי' שר האסורין אמרה לו ג רבך בחלוי' התיך אותם הזקנים התיך והלכו להם לבתיהם ואחר כך אמרו מת ינאי המלך ואותו היום שמת ינאי המלך עשאוהו יום טוב: כל הכתוב במגילת דלא למספד מתענין לאחריו ואין מתענין לפניו רבי יוסי אומר לא לפניו ולא לאחריו וכל שאין בו דלא למספד אלא דלא להחמאה לחוד מתענין

חולה הוא ואיני רוצה שאדם בעולם יראה אותי ופניתי אותי והתווקי תלפתך אל העיר הואת עך שתכבי אותה (כי היה באותו עתם כדרך לנודך תלפתה לכבוש מדינו) ולכי

חידושי של מהרא"ה פרק תשעה

שכפך היה בו כדי להדליק לילה אחת וכחצי שלא נעשה הכנס אלא בו לילות. ותיירץ הכי"ל שלאחר שכתבו שמן בכרות המכורה כשאר הסך ככתחילה וניכר הכנס אף בלילה הא' א"כ שכלילה הראשונה כתבו כל השמן בכרות ודלקו כל הלילה ובבקר מצאו הכרות מלאים שמן וכן בכל לילה וליילה עכ"ל. ונדיכין לומר לפי השני התרומים אלו היאך מתורץ הקושיא דהא בלילה האחרונה לא היה שום כנס בהדלקה דכשאר השמן או בסך או בכרות המכורה ביום ו' כדי להדליק ליל ת' דאין לומר דאף אחר לילה כשאר הסך מלא או בכרות של המכורה דזה אינו דלמאי היה צריך עוד לשמן זה הא לא היה זו רק משום ימיים של טומאת מת וכיום השמיני כותשין שמן וימים לשמן טהור. אלא עכ"ל הטעם דמשום בלילה ו' היה מן ראוי להדלק כל השמן שכפך דלא היה בו אלא כדי להדליק לילה אחת וכשאר הסך מלא או בכרות המכורה מלאים בבקר ביום ו' כדי להדליק מיוכו ליל ת' דכיום ת' היה דווקא זמן של כתישת ותי' לא קודם לכן וא"כ הדליקו בלילה ת' בשמן של כנס ואע"ג דלאחר כך בלה כל השמן כולה בהדלקתו וא"כ לא היה בהדלקה כנס ואע"כ דלאחר דנעשה כנס בשמן לזה קודם שכתבה להדלקה ששאר מלא שמו יום ת' טמאה ודוק וזה כראה לי פשוט:

וא"כ כ"ל בשני תרומים אלו כאלו כ"ל זכ"ה דב"ש סבר כתיורץ האחרון של כל שכליל הראשון כתבו כל השמן בכרות ודלקו כל הלילה ובבקר מצאו הכרות מלאים שמן וכן בכל לילה וליילה וא"כ בלילה הראשונה הדליקו כל השמן כולה בפעם אחת מה שאות לפי הכנס היה כ"כ שמן שהדליק בו לילות אכל הכנס היה ששאר הכרות מלאים בבקר כדי להדליק עו' לילה השמן לילות לכן בלילה הראשונה הדליקו כרות ואחר כך שוית והולך כל לילה כד אחר משום דכל לילה שניה הדליקו שמן בפעם אחת מה שהיה ראוי לפי הכנס לו' לילות וכשאר להדליק לו' לילות לכן הדליקו כרות והשמן כשאר בבקר כדי שיכול להדליק לשעה לילות לכן הדליק בלילה שלישי כרות וכן כל לילה ובלילה אינו מדליק רק כד אחר משום דבלילה האחרונה לא היה שמן אלא כדי להדליק גם לפי האמת רק ללילה אחת דכלילה זו בלה השמן ולא היה אח"כ שום כנס לכן אינו מדליק רק כד אחר והוא הטעם של ב"ש שאמר כנגד ימיים הנכנסים דמשום הכנס של השמן היה גם כן בדרך זה אכל ב"ה סובר כתיורץ הראשון של כל ז' דכתבו במכורה כשעור שיכול להדליק לילה אחת ואע"כ כשאר הסך מלא וכן כל לילה וליילה ולא היה שום סכרת כנס בהדלקת לילה הראשונה דהיו כותבי' במכורה ובשעור אלא עיקר הכנס היה בהשארות השמן שכפך לכן אינו מדליק בלילה הראשונה רק כד אחר דנהדלקה לא היה שום כנס רק בשמן שנותר כדי להדליק מיוכו ליל ת' וא"כ לומר כשלהדליקו ליל שניה לא היה בהדלקה שום כנס דהיה בכרות שמן כשעור רק כשנדרף השמן של לילה ת' אל לילה כ"ה היה מן הראוי שכל השמן ידלק בלילה אחרון שלא יאחר שום שמן ואף על פי כן היו דולקין בלילה שניה ג"כ בהשארות השמן א"כ הוצרכו מזה כנס גדול לכן בלילה שניה מדליקו שני כרות כלומר כד של אחרון ושל היום וזה יוכר הכנס גדול וכליל שלישי ג"כ אין בהדלקתה שום כנס אלא כשנדרף השמן לילות של אחרון ושל תמוז שלשום וזוהי יוכר הכנס גדול דב"ש היה מן הראוי להדלק כל השמן כולה בשני הלילות הקודם ואע"כ היו דולקין בלילה שלישי לכן הדליק בלילה שלישי שלשה כרות כדי לזרזם השני כרות של קודם לזה כדי שיזכר הכנס גדול וכן כל לילה וליילה ובלילה האחרונה כשנדרף הו' לילות קודם לזה פשיטא שזוהי יוכר הכנס הגדול לכן מדליק בלילה האחרונה ת' כרות והוא הטעם של ב"ה שאמר כנגד הימים של היוצאים דלא יוכר הכנס רק כשנדרף הימים של היוצאים אכל לב"ש שלא כשאר בסך קודם הדלקה לא יוכר הכנס רק לאחר טהור ששאר השמן בתמוז לא היה שום מילא יוכר הכנס לחוד בלילה א' שהיה כנס בהדלקה לכן אחר כנגד הימים הנכנסים וכלילה האחרונה לא היה שום כנס כיון שאחרנו אכל לב"ה היה להישוק לא היה בלילה הראשונה שום כנס בהדלקה רק למחרתו היה כנס ע"י הנירוף הלילה הראשונה לזה לכן אחר כנגד ימים היוצאים והוא הטעם של ב"ש ש' ודוק היטב ותמצא שכונן הוא:

סליק הפרק תשעה

מסכת מגילת תענית פרק עשר

חידושי של מהרא"ה

טבת ביצורים ושמה בטבת יוצא בנישתא על רינא מפני שבשתי צדוקין יושבין בסנהדרין שלהם וינאי המלך ושלמינין המלכה יושבת אצלו ולא אחר מישראל יושב עמהם חוץ משמעון כן שטח והיו שואלין תשיבות והלכות ולא היו יודעין להביא ראיה מן תורה אמר להם שמעון בן שטח כל מי שיודע להביא ראיה מן התורה יהא ראוי לישב בסנהדרין וכל מי

א וימטה סנהדרין של ישראל על דעתה כ"ל להניח על דעתו ד"ל על דעתו של שמעון בן שטח כמו שאת למעלה והוא יבין במקומו ולקיים נרצת הספר כ"ל שהוא על דעתה שלמינין